

Kvalitetsvurdering af

Danmarks Industrimuseum

2008

KULTURARVSSTYRELSEN

Indhold

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger	2
Baggrund for kvalitetsvurderingen af Industrimuseet	4
Industrimuseet, Museet for produktion, levevilkår og finansiel udvikling	5
Arbejdsgrundlag og formål	5
Samlinger, arkiver og bibliotek	7
Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning	9
Konserverings- og bevaringsarbejde	11
Formidling	11
Bygninger og udendørsarealer	14
Organisation og administration	15
Ledelse og personale	15
Økonomi	16
Sammenfatning	18
 <i>Bilag</i>	
Kulturarvsstyrelsens notat om museets registreringspraksis	21
Kulturarvsstyrelsens notat om museets digitale formidling	22
Udtalelse fra Rådet for Nyere Tids Kulturhistorie om museets forskningspublikationer	23

Redaktionen er afsluttet d.19.maj 2008

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kulturarvsstyrelsen varetager administrationen af museumsloven. Det betyder, at styrelsen blandt andet skal sikre, at de statsanerkendte museer lever op til lovens bestemmelser.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer blev påbegyndt i 2004 og gennemføres som led i styrelsens tilsyn med og rådgivning af museerne.

Kvalitetsvurderingerne er samtidig et redskab for styrelsen til at indhente viden om museernes forhold. Set i et videre perspektiv danner kvalitetsvurderingerne grundlag for udviklingen af fælles normer og retningslinjer på en række af de områder, som er centrale i museernes arbejde.

Fokus

Kvalitetsvurderingen foregår som en dialog mellem styrelsen og det enkelte museum. Dialogen er koncentreret om museets forpligtigelser i henhold til museumsloven, det vil sige varetagelsen af museets ansvarsområde samt de opgaver, der knytter sig til museets samlinger: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Ved kvalitetsvurderingen søger styrelsen at danne sig et helhedsbillede af, hvordan museet løser sine opgaver indenfor institutionens rammer, og hvordan museet samarbejder med andre museer, offentlige myndigheder og andre interessenter. Da kvalitetsvurderingen har fokus på museets faglige forpligtigelser, vil den ikke omfatte nærmere analyser af museets organisation, ressourcer og øvrige arbejdsvilkår.

Det er Kulturarvsstyrelsens erfaring, at kvalitetsvurderingen både er et nyttigt redskab for styrelsen, for museet selv og for museets tilskudsydere. Ved kvalitetsvurderingen får museets bestyrelse, ledelse og medarbejdere anledning til at genoverveje rutiner og gennemtænke, hvordan forskellige arbejdsopgaver vægtes og hænger sammen. Kvalitetsvurderingen giver desuden museets tilskudsydere et indblik i museets forhold og virksomhed.

Processen

Kulturarvsstyrelsen udvælger hvert år et antal museer til kvalitetsvurdering ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation indenfor de tre museumskategorier: de kulturhistoriske, de kunsthistoriske og de naturhistoriske museer. Styrelsen informerer ledelsen på de udvalgte museer om kvalitetsvurderingens forløb og aftaler en tidsplan for gennemførelsen af processen.

Som grundlag for kvalitetsvurderingen skal museets ledelse udfylde et spørgeskema og indsende forskningspublikationer for de seneste fire kalenderår. Herefter besøger styrelsen museet og drøfter med udgangspunkt i spørgeskemaet museets opgavevaretagelse og øvrige drift med museets ledelse og bestyrelse. Under besøget bliver museets fysiske rammer besigtiget: udstillingsområder, magasiner, værksteder og kontorer.

Styrelsen afslutter kvalitetsvurderingen med at udarbejde en rapport, som bliver sendt til museet og tilskudsyderne. Inden for tre måneder skal museets ledelse tilkendegive, hvordan man agter at følge op på rapportens anvisninger, og et år senere redegøre for, hvordan opfølgningen har fundet sted.

Spørgeskema og rapport

Spørgeskemaet er omfattende og besvarelsen fordrer en betydelig indsats, først og fremmest af museets ledelse.

Spørgeskemaet kan downloades fra Kulturarvsstyrelsens hjemmeside:

[http:// www. kulturarv.dk / forvaltning / museumsdrift / kvalitetsvurdering / skema02-2007.pdf](http://www.kulturarv.dk/forvaltning/museumsdrift/kvalitetsvurdering/skema02-2007.pdf)

Den afsluttende rapport følger strukturelt spørgeskemaets opbygning. Ikke alle museets svar i spørgeskemaet bliver gengivet i rapporten, men udvalgte dele af besvarelsen bliver opsummeret. De observationer og pointer, som styrelsen finder relevante at understrege, kommentere og eventuelt medgive anbefalinger, er i fokus.

Selvstændige evalueringer af henholdsvis museets registreringspraksis og museets internetformidling supplerer rapporten. De to evalueringer indgår som selvstændige bilag.

Museets forskningspublikationer bliver vurderet af det eller de relevante faglige råd som hører under Kulturarvsstyrelsen. Forskningsevalueringerne bliver vedlagt som bilag.

Baggrund for kvalitetsvurderingen af Industrimuseet

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Industrimuseet er baseret på:

- Museets besvarelse af kvalitetsvurderingsskemaet med bilag modtaget i styrelsen den 29. august 2007.
- Som særskilte bilag til kvalitetsvurderingsskemaet har styrelsens modtaget:
 - uddybende samlingsbeskrivelse
 - beskrivelse af Industrimuseets katalogsystem
 - registreringskort for 10 seneste genstande
 - indkomstseddel
 - notat om brugerundersøgelse
 - samarbejdsaftale med Syddansk Universitet
 - rapport fra Konserveringscentret i Vejle
- Drøftelse af museets forhold på grundlag af det udfyldte skema ved møde på Industrimuseet den 10. september 2007 med følgende deltagere:
 - Fra museet: leder Ole Puggaard og bestyrelsesformand Hans Schur
 - Fra Kulturarvsstyrelsen: kontorchef Frank Rechendorff Møller og museumskonsulenterne Ebbe Keld Pedersen og Jakob Hansen.
- Under besøget blev museets forskellige afdelinger og magasinet på Christiansminde i Sejet besøgt.
- Udtalelse fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie om museets forskningspublikationer.

Kulturarvsstyrelsen har i brev af 27. april anmodet Horsens Kommune om eventuelle bemærkninger eller særlige ønsker, som bør indgå i kvalitetsvurderingen. Styrelsen har ikke modtaget bemærkninger fra kommunen.

Industrimuseet, Museet for produktion, levevilkår og finansiel udvikling.

Industrimuseet er en selvejende institution og et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens § 15 med følgende ansvarsområde:

Museet skal gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling virke for sikringen af industrisamfundets kulturarv.

Museets emnemæssige ansvarsområde er de almindeligste fremstillingserhvervs udvikling, medarbejdernes levevilkår og den finansielle sektors relation hertil.

Museets geografiske ansvarsområde er det tidligere Vejle Amt. Ansvarsområdet kan perspektiveres nationalt og internationalt for at sikre et helhedssyn i fortid, nutid og fremtid.

Museet skal gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden og stille dem til rådighed for forskningen, samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger.

(Uddrag af museets vedtægter, dateret 2. maj 2007)

Museumsleder: cand. mag. Ole Puggaard.

Bestyrelsesformand: Hans Schur.

Bestyrelsesmedlemmer ved kvalitetsvurderingens gennemførelse:

Direktør Hans Schur udpeget af Dansk Industri, Horsensområdet

Kulturudvalgsformand Jørgen Bang, udpeget af Horsens Kommune

Direktør Per Overgaard Nielsen udpeget af Syddansk Universitet

Kommunikationsdirektør Lars L. Nielsen udpeget af og blandt Finansrådets medlemmer

Leif Hede Nielsen udpeget af Horsens Erhvervsråd

Fagforeningsformand Svend Aage Hansen, LO, udpeget af LO-Horsens

Direktør Poul Scheur, Dansk Industri, fra national arbejdsmarkeds-, finansiel- eller forskningsorganisation, udpeget af Dansk Industri

Arbejdsgrundlag

Oprettelse og lokalisering

Under navnet Arbejder-, Håndværker- og Industrimuseet tog professor Otto Norn og personer fra erhvervsliv og faglige organisationer i 1975 initiativ til at oprette museet i Horsens. Museet åbnede for publikum 1. maj 1977 og blev i 1984 statsanerkendt som industrimuseum med Vejle Amt som ansvarsområde.

Museet har til huse på Gasvej i et kompleks af bygninger, som tidligere har været gasværk og elektricitetsværk. Det samlede areal på 20.000 kvm. blev overdraget til museet i henholdsvis 1975 og 2000. Arealen er også et samlingssted for en række andre aktiviteter inden for kultur, erhverv og uddannelse. Industrimuseet oprettede i 1998 et vognmuseum og i 2006 et pengemuseum i selvstændige bygninger på museets område. På den tilstødende Villavej nr. 49 og 51 er museet indehaver af seks boliger, der har huset arbejdere.

Siden 2003 har museet inddraget den finansielle sektor i sit arbejdsområde. I forbindelse med de seneste reviderede vedtægter i 2007 har museet ændret navn til Industrimuseet, Museet for produktion, levevilkår og finansiell udvikling.

Museets geografiske ansvarsområde rækker ind i kommunerne Kolding, Vejle, Fredericia, Hedensted og Horsens. Museet modtager også henvendelser og indsamler genstande fra det øvrige Danmark fra henholdsvis virksomheder samt museer, der ikke selv har ressourcer til at løse opgaven. Der eksisterer ikke formelle aftaler om samarbejde eller samdrift med de kommuner, som ansvarsområdet dækker ud over Horsens Kommune. Museet modtog frem til den seneste kommunalreform et permanent tilskud fra det tidligere Vejle Amt.

Samarbejder

Siden 2002 har museet haft fast samarbejde med Vitus Bering CVU på byggeteknikerlinjen og ingeniørhøjskolen, hvor museets inspektører blandt andet fungerer som eksterne undervisere.

I 2005 har museet indgået aftale med Syddansk Universitet om etablering af et fælles forskningscenter, Center for Industri- og Erhvervshistorie. Centrets formål er blandt andet at udføre grundforskning og udvikle samarbejde med dansk erhvervsliv og dets organisationer. Museet oplyser, at samarbejdet med SDU blandt andet har medvirket til en åbning mod internationale forskernetværk og kontakter til Teknisk Museum i Berlin samt Århus Universitet.

Industrimuseet samarbejder med Horsens Kommune og Horsens Erhvervsråd om udviklingsarbejde, især turisme. Museets leder er medlem af turistudvalget i Horsens kommune, og der samarbejdes med kommunen om aktivering og rådgivning af ledige.

Museet deltager i Midtjyske Museers Udviklingsråd, hvilket har genereret samarbejde med Region Midt.

Museet samarbejder løbende med en række virksomheder, som er indehavere af genstande med relevans for museets ansvarsområde

Museet samarbejder med lokale museer i forbindelse med hjemtagelser uden for det geografiske ansvarsområde. I de seneste år er der indledt en begyndende dialog om koordinering med Danmarks Tekniske Museum og Nationalmuseet.

Medlemskaber

Industrimuseet er på nationalt plan medlem af:

Dansk ICOM, Organisationen Danske Museer, Specialmuseumsforeningen i Danmark, Håndværks- og industripuljen, Dragtpuljen, Midtjyske Museers Udviklingsråd, Center for Bevaring af Kulturarven, Teknologihistorisk Forening, bestyrelsen for Danmarks Vej- og Bromuseum, Dansk Sygeplejehistorisk Museum og Bedre Bymiljø i Horsens

Museets leder oplyser, at han de seneste år har satset på mange netværks- og samarbejdsrelationer, hvilket betragtes som et redskab til at udvikle museet.

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets faste samarbejde med Vitus Bering CVU.

Kulturarvsstyrelsen finder det ros værdigt, at museet har indgået en samarbejdsaftale med Syddansk Universitet om etableringen af et forskningscenter, hvilket har styrket museets faglige profil og givet mulighed for at udbygge de internationale samarbejdsrelationer.

Styrelsen noterer sig, at museet på et indledende stadie er begyndt at deltage i internationale sammenhænge og har ønske om at udbygge det internationale engagement. Styrelsen kan tilslutte sig denne prioritering og ser gerne at museumsinspektørernes faglige netværk udbygges.

Styrelsen bemærker, at museet på nationalt plan deltager i en begyndende koordinering af hjemtagelser med Nationalmuseet og Danmarks Tekniske Museum. Styrelsen opfordrer museet til at formalisere denne koordinering ved at indgå skriftlige aftaler med relevante museer.

Samlinger, arkiver og bibliotek

Industrimuseets samling

Samlingen består af cirka 21.000 genstande, som afspejler udviklingen i de almindeligste fremstillingserhverv, den finansielle sektors relation hertil samt medarbejdernes levevilkår. Samlingen består dels af genstande og større helheder så som værksteder eller produktionslinier fra forskellige brancher og dels af fremstillede produkter. Dertil kommer genstande fra den finansielle sektor samt genstande der belyser arbejderne levevilkår.

En tredjedel af samlingen er hjemtaget i det geografiske ansvarsområde Vejle Amt. Den øvrige samling stammer hovedsageligt fra Jylland og Fyn.

Museets samling belyser industrisamfundets udvikling fra 1860 og frem til i dag. Samlingen repræsenterer især tiden frem til 1960, og størsteparten af genstandene er fra før 1945. Blandt de nyeste genstande i samlingen består en stor del af cirka 2000 genstande fra den finansielle sektor i perioden 1975 til 1998.

Samlingens brancheområder

Museets samling er præget af de brancher, som tager udgangspunkt i industrifagene, hvorfor samlingen også afspejler overgangen fra håndværk uden maskiner til mekaniseret håndværk og industri. Industrifagene er repræsenteret ved arbejdende værksteder med smede, typografer, stentrykkere, skomagere, bogbindere og radiomekanikere med m.m.

- *Jern- og metalindustrien* udgør ca. 35 % af samlingen, med hovedvægt på motorfabrikation og støberi i form af produktionsmaskiner og hele afdelinger eller værksteder, men også genstande i form af produkter.
- *Elektronikindustrien* er især repræsenteret ved mindre maskiner og enkeltgenstande fra produktion af telefon, radio og tv.
- *Nærings- og nydelsesmiddelindustrien* repræsenteres af store maskiner fra fremstilling af tobak og bryggeriprodukter.
- *Den grafiske industri* er især dækket af hele virksomhedsafsnit fra produktion af emballage og kartonage, samt produkter fra plastområdet.

Mange af genstandene fra produktionen er, i modsætning til den øvrige samling, voldsomt store, svært håndterbare og meget pladskrævende.

- *Den finansielle sektor* er repræsenteret gennem miljøer fra landets sparekasser og enkelte banker, samt genstande som regne- og bogføringsmaskiner og øvrigt administrativt udstyr.

- *Arbejdernes levevilkår* er repræsenteret gennem seks arbejderboliger i to ejendomme, der indgår i museets bygningskompleks, samt en stor samling af genstande fra arbejderfamiliens hverdag fra 1860 og frem til i dag.
- *Vognmuseet* er en afdeling af museet, som overvejende består af 20 hestevogne og en lastbil. Museet vurderer ikke denne del af samlingen som repræsentativ i forhold til planen om at samlingen skal belyse den del af ansvarsområdet, der angår fremstillingserhvervenes overgang fra karetmager til karrosseribyggere.

Samlingens forvaltning

Efter museets opfattelse står samlingen i et rimeligt forhold til ansvarsområdet, men som følge af den historiske tilknytning til Dansk Metal, er trævareindustrien dog svagt repræsenteret, og den nyeste industrihistorie siden 1960'erne bør dækkes bedre.

Museet vurderer, at 30% af samlingen tilknyttet den grafiske industri kan udskilles. Især en række meget store og tunge dele af samlingen har lidt skade ved flytning og uhensigtsmæssig opbevaring. Da Danmarks Grafiske Museum har hjemtaget tilsvarende genstande, som er i bedre stand, er Industrimuseet klar til at udskille genstandene i forbindelse med den planlagte flytning af samlingen til fællesmagasinerne under Center for Bevaring af Kulturarven i Vejle.

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museets samling generelt er dækkende for museets ansvarsområde. Styrelsen tilslutter sig museets ønske om at opnå en bedre repræsentation af den nyeste industrihistorie siden 1960'erne. Styrelsen opfordrer museet til at overveje de fremtidige perspektiver for vognsamlingen med henblik på, hvorvidt denne del af samlingen bør udvikles eller afvikles.

Styrelsen stiller sig positivt til en udskillelse af genstande fra samlingerne. Styrelsen opfordrer museet til at lægge en plan for at udskille de relevante genstande fra samlingen. Derefter bør museet igangsætte en udskillelsesproces efter styrelsens retningslinier.

Er der tale om et mindre antal genstande, kan styrelsen tage stilling hertil administrativt på grundlag af lister over genstandene inddelt i grupper efter deres art. En større udskillelse forudsætter besøg af styrelsen, som oversigtligt vil gennemgå genstandene og sammen med museet træffe aftale om kassation. På styrelsens hjemmeside findes en vejledning om udskillelse og kassation.

Registrering

Industrimuseet har frem til ultimo 2007 benyttet et lokalt, egenudviklet edb-program til registrering. Af samlingens cirka 21.000 genstande er 14.000 registreret digitalt. Det egenudviklede program er under afvikling med henblik på at overgå til det fællesmuseale registreringssystem Regin og publicering i det centrale kulturarvsregister Museernes Samlinger. Museet har primo 2008 taget Regin i brug.

Museet anslår, at der er et registreringsefterslæb, som vil kræve et årsværks arbejde at få udlignet.

Kulturarvsstyrelsen bemærker med tilfredshed, at museet afvikler det egenudviklede edb-program til fordel for det fællesmuseale registreringssystem, Regin. Museet anbefales samtidig at foretage en omlægning til den almindeligt brugte sagsregistrering med dertil hørende hovednummersystem.

For at lette den fremtidige søgbarhed i museets samlinger i centralregisteret Museernes Samlinger, bør museet finde løsninger på det forhold, at museet benytter anden klassifikationsmetode end den gængse. Kulturarvsstyrelsen står til rådighed for en dialog om at finde brugbare løsninger.

Styrelsen bemærker, at museet har et registreringsefterslæb svarende til ét årsværk. I lighed med øvrige statslige og statsanerkendte museer vil museet i foråret 2008 blive pålagt at udarbejde en handlingsplan for afhjælpning af registreringsefterslæbet og indberetning til det centrale kulturarvsregister. Meddelelse herom fremsendes separat.

Der henvises til særskilt bilag om museets registrering.

Arkiv og bibliotek

Museet har en stor bogbestand, som er registreret i egen database bygget op omkring folkebibliotekernes DK5. Biblioteket består af 5920 bind, som overvejende er teknisk litteratur. Biblioteket er offentligt tilgængeligt. Gennem flere år har der tidligere eksisteret et samarbejde med Teknisk Bibliotek på Vitus Bering CVU.

Museet har ikke et egentligt arkiv, men henviser arkivalier fra virksomheder til Byarkivet i Horsens eller Erhvervsarkivet i Århus. Museets arkivalier er fortrinsvis manualer og kataloger, der er registeret som museumssager.

Kulturarvsstyrelsen finder museets arbejdsdeling med Byarkivet og Erhvervsarkivet om varetagelse af arkivalier fornuftig. Styrelsen anbefaler, at samarbejdet med Teknisk Bibliotek på Vitus Bering CVU genoptages med henblik på, at museets bogbestand registreres og tilgængeliggøres i det fælles bibliografiske overbygningssystem for det samlede danske biblioteksvæsen DanBib.

Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

Indsamling

Museet indsamler genstande fra hele landet dog primært fra det tidligere Vejle Amt. Indsamlingen er baseret på henvendelser fra museer og virksomheder samt museets netværk indenfor de relevante brancherområder.

Da den allernyeste industrihistorie efter 1960 er svagt repræsenteret i museets samling, ønsker museet at prioritere dette område gennem indsamling af blandt andet større helheder fra en række produktionsvirksomheder. På grund af de nuværende – utilfredsstillende – magasinforhold må museet imidlertid afstå fra at hjemtage større produktionslinjer. Museet vurderer, at problemet kan udskydes i nogen grad ved, at museet indgår aftaler med virksomhederne om at lade de store genstande være opmagasineret i virksomheden, for at museet senere at træffe beslutning om eventuel inddragelse i samlingen.

Gennem de seneste år har museet hjemtaget genstande fra den finansielle sektor i form af Sparekasse-museets samling, og elektronikindustrien har bidraget med et direktørkontor.

Museet oplyser, at man i løbet af 2009-2010 forventer at overtage Nationalbankens Museum efter aftale med Finansrådet. Overtagelsen er koordineret med Nationalmuseet og Københavns Bymuseum, som ikke har ønsket at få del i samlingen.

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at museet ikke har en nedskrevet indsamlingspolitik, som fastlægger de overordnede prioriteringer, satsningsområder og specifikke emner, som kan repræsenteres bedre i samlingen. Styrelsen konstaterer, at museet på grund af de aktuelle magasinforhold har en praksis med at afstå fra at hjemtage større produktionslinjer og i stedet indgå aftaler med virksomhederne om at lade store genstande være foreløbig opmagasineret i virksomhederne.

Styrelsen pålægger museet at udforme en nedskrevet indsamlingsplan. Styrelsen opfordrer til, at museet i forbindelse med udarbejdelsen af en indsamlingsplan indgår i en dialog med relevante museer, heriblandt Danmarks Tekniske Museum og Arbejdsmuseet, angående deres planer for fremtidig indsamling af industrikultur, med henblik på en koordineret, national strategi for indsamlingen.

Behovet for en nedskrevet indsamlingsstrategi aktualiseres yderligere i forbindelse med museets seneste udvidelse af ansvarsområdet til at omfatte den finansielle sektor og oprettelsen af et pengemuseum. Styrelsen finder det vigtigt, at inddragelsen af den finansielle sektor medtænkes i den overordnede strategi og konsekvent ligger i forlængelse af eller perspektiverer museets øvrige ansvarsområde.

Undersøgelles- og forskningsprojekter

Industrimuseet har indtil slutningen af 1990'erne haft meget begrænsede ressourcer og faglige kompetencer til forskning. Inden for de seneste fem år er der indledt en mere offensiv satsning på området. Museet har i dag to inspektører og en registrator, som er forpligtet til at udføre forskning i mindst 25 % af arbejdstiden.

Museets forskning foregår i samarbejde med Center for Industri- og Erhvervshistorie ved SDU, som museet og universitetet etablerede i 2005. Museet er forpligtet til at bidrage med et årsværks arbejde til centret. Museet vurderer, at samarbejdet med SDU har medvirket til øget kvalitet i museets forskning.

Museet anslår, at 80% af den planlagte forskning de seneste år er gennemført.

Forskningspublikationer

I den seneste fireårige periode har museets forskning resulteret i otte publikationer i form af fire artikler og fire hæfter/bøger. Publikationerne ligger inden for museets ansvarsområde og har hovedvægten på det teknologiske og virksomhedshistoriske område.

Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie har bedømt museets forskningspublikationer, og rådet vurderer at museet har en god publiceringsaktivitet. Publikationerne bærer som helhed præg af anvendt forskning med et formidlingspræg samt af grundige, kildebaserede fremstillinger. Museet vurderes at besidde en solid forskningsbaseret viden på de behandlede områder.

Til trods for forskningsaktivitetens gode frekvens og kvalitet, karakteriserer rådet konkluderende forskningen som primært rettet mod lokale og regionale perspektiver uden egentligt grundforskningspræg.

En del af museets forsknings- og undersøgelsesarbejde har foruden de nævnte publikationer bestået i at bidrage til kortlægning af industriminder i Danmark ved at gennemføre udpegninger i det gamle Vejle Amt.

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at museets forskning er inde i en positiv udvikling, som har resulteret i en øget forskningsindsats og en højnelse af kvaliteten. Styrelsen finder det yderligere positivt, at museet har lagt an til en langsigtet styrkelse af museets forskning med etableringen af samarbejdet med Center for Industri- og Erhvervshistorie. Styrelsen anbefaler, at museet fastholder den positive udvikling.

Museet bør udarbejde en nøjere plan for den fremtidige forskningsindsats end de i arbejdsplanen skitserede områder.

Styrelsen henstiller til, at museet tager Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistories bemærkninger til efterretning. Der henvises til særskilt notat om museets forskningspublikationer.

Konserverings- og bevaringsarbejde

Museets vurderer, at magasinforholdene overvejende er ringe på grund af uhensigtsmæssige bygningsforhold, men at samlingens genstande i bund og grund har det godt. Museets plan for en fremtidig sikring er at flytte samlingen til Center for Bevaring af Kulturarven i Vejle, hvor museet ønsker 1000 kvadratmeter, når centret formodentlig udvides i 2008. Museet har prioriteret ikke at investere ressourcer i forbedring af magasiner eller konservering af samlingen før den forestående flytning.

Museet har i dag magasiner på tre lokaliteter:

- i to længer på Christiansminde
- på loftet, i kældrene og diverse små rum på museet
- i fællesmagasiner i Vejle

Længerne på herregården udgør 75% af museets magasinareal. Konserveringscentret i Vejle har vurderet disse bygninger som utætte og fugtige. Der er hverken mulighed for opvarmning eller affugtning, og der er brandfarlige væsker i genstandenes umiddelbare nærhed. I magasinarealerne på museets lofter er der problemer med dårlige adgangsveje og høje svingninger i temperatur og luftfugtighed. Kælderlokalerne er meget fugtige. I de fælles museumsmagasiner opbevares 2% af samlingen under gode bevaringsforhold med klimastyring. De opmagasinerede genstande fordeler sig i alt på 23 rum.

Konserveringscentret vurderer, at klimaet i museets *udstillingslokaler* kan holdes på et for bevaringen acceptabelt niveau, hvis dørene holdes lukkede og rummene opvarmes. I rum hvor der ikke er opvarmning, eksempelvis Vognmuseet og Bryggeriet, vil der i lange perioder være en for høj eller lav luftfugtighed, som er skadelig for fugtfølsomme materialer som tekstiler og læder.

Museet foretager konserveringsarbejde af motorer og lignende på eget værksted, mens konservering af tekstiler, malerier og møbler udføres på Konserveringscentret i Vejle.

Museet og Konserveringscentret i Vejle arbejder på en bevaringsplan, som tager udgangspunkt i Kulturarvsstyrelsens retningslinjer.

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at størstedelen af museets magasinforhold er utilfredsstillende og uboldbare for fremtidig bevaring af samlingen. Styrelsen finder det nødvendigt, at der tages initiativer til at skabe acceptable bevaringsforhold, at museet udformer en bevaringsplan og gennemfører flytningen af den magasinerede del af samlingen til fælles magasiner. Museet bør tage Konserveringscentrets vurdering af klimaet i udstillingslokalerne til efterretning.

Formidling

Museet har en overordnet målsætning om at formidle industrisamfundets historie til flest mulige gennem udstillinger, rundvisninger, foredrag, artikler og aktiviteter. Museets formidlingsstrategi sigter mod, at publikum så vidt muligt oplever en levendegørelse af industriarbejdet ved at møde arbejdende værksteder bemandet med ældre industriarbejdere. Den mundtlige formidling er højt prioriteret og udføres af såvel museets faste personale som frivillige fagfolk. I forbindelse med børn og unges besøg lægger museet i sin formidling stor vægt på at give gæsterne en sanselig oplevelse af industrihistoriens materialer gennem aktiviteter og leg.

Museets formidlingsindsats bærer præg af et bredspektret aktivitetsniveau, som det fremgår nedenfor, og museet har cirka 200 frivillige tilknyttet til at bemande de mange forskellige værksteder.

Kulturarvsstyrelsen anerkender museets aktivitetsniveau og markante brug af frivillige ressourcer, som medvirker til at gøre museet til en dynamisk kulturinstitution.

Museet bør overveje at formulere en formidlingsstrategi, hvor de mange og forskelligartede aktiviteter ses i sammenhæng. En udfoldet og fokuseret formidlingsstrategi vil være et nyttigt redskab ved museets løbende prioriteringer af indsatsområder, målgrupper, ressourceforbrug med videre.

Udstillinger

Museets faste udstillinger er fordelt i forskellige sektioner der, ifølge museet, delvis repræsenterer ansvarsområdet:

- Maskinhallen som illustrerer udviklingen fra dampmaskine, over gas- og petroleumsmotorer, til dieselmotoren
- Værksteder fra forskellige erhverv.
- Museumsgaden, der rummer en rekonstruktion af de almindeligste butikker fra 1950'erne.
- Arbejderboliger med originalt interiør, der spænder fra 1880'erne og frem til nutiden.
- Pengemuseet, der skildrer en bank i 1930'erne.
- Vognmuseet, der udstiller erhvervskøretøjer.
- Klædeskabet, der viser arbejdstøj.

Museets udstillinger dækker endnu ikke industrihistoriens allernyeste tid. Der arbejdes med at udvide Pengemuseet og udvikle en afdeling for "reklame og branding".

Museet har omtrent ti årlige særudstillinger af varierende størrelse, som er specifikt rettet mod målgrupperne "børn og børnefamilier", "teknik- og motormænd", "mellemlag" og "kvinder". Det prioriteres, at en til to af udstillingerne om året er omfangsmæssigt store og med et tema der henvender sig bredt til "familien Danmark". Særudstillingerne er placeret i "De Nornske Haller" på 500 kvadratmeter og i Klædeskabets 50 kvadratmeter store udstillingsareal.

Anden formidling

Museet har gennemsnitlig fire omvisninger om ugen for skoler, erhvervsuddannelser, efterlønssklubber m.fl.

Museet oplyser, at personalet ofte er ude og holde foredrag for kommuner, seminarier, gymnasier, klubber, foreninger og andre museer. På grund af den store efterspørgsel holdes en del af foredragene mod betaling.

Museet arrangerer desuden byvandring, ekskursioner og en række events.

Kulturarvsstyrelsen bemærker, at relationerne mellem den faste udstilling i museumsgadens butikker og industriens historie ikke er udfoldet i museets formidling. Ligeledes er den eksisterende formidling i Pengemuseet ikke perspektiveret til og forbundet med det øvrige ansvarsområde.

I forbindelse med museets planlagte udvidelse af pengemuseet, anbefaler styrelsen at prioritere formidlingen af den finansielle sektors relation til det øvrige ansvarsområde.

Undervisning

Museets undervisningstilbud benyttes årligt af 110 klasser fra folkeskolen, 60 klasser fra ungdomsuddannelser, 45 klasser fra erhvervsuddannelser, 14 hold fra lærerseminarier samt diverse andre uddannelser.

Museet har udarbejdet undervisningsmateriale i form af videoer, diasserier og vejledninger rettet mod forskellige klassetrin. Der arrangeres også kurser for voksne i museets grafiske værksted.

Museet har samarbejde om undervisning på gymnasie-, CVU- og universitetsniveau.

Museet har tidligere haft en skoletjeneste, men aktuelt varetages tjenesten kun af museets leder i regi af Klædeskabet og Videnskabet. Der er planer om at etablere en mere permanent tjeneste.

Museet er sammen med Horsens Gymnasium den drivende kraft i at etablere et samarbejde mellem museer og gymnasiale uddannelser i Region Midt, som skal udvikle et fast musealt undervisningstilbud til gymnasieelever.

Museets undervisningsmaterialer er ikke tilgængelige på e-museum.dk

Kulturarvsstyrelsen noterer sig museets aktivitetsniveau og samarbejdsrelationer på undervisningsområdet. Museet kan generelt overveje at prioritere ressourcerne på et mindre antal projekter med henblik på at fokusere indsatsen.

Styrelsen støtter museets ønske om at etablere en mere permanent skoletjeneste, men finder det uholdbart, hvis skoletjenestearbejdet kun varetages af museets leder.

Styrelsen ser positivt på museets indledende arbejde for, i samarbejde med regionens øvrige museer og gymnasier, at skabe et fælles tilbud til gymnasieelever.

Museet bør præsentere sine undervisningsmaterialer på e-museum.dk

Formidlingspublikationer

Museet har de seneste fire år udgivet to cd-rom'er, et hæfte, fire kataloger og en guide.

En ny udgave af en 40-siders guide til de faste udstillinger er under udarbejdelse.

Internetformidling

Museet har en velstruktureret hjemmeside, der oplyser grundigt om praktiske forhold for de besøgende. Hjemmesiden rummer undervisningsmateriale tilrettelagt for skoler og guider til industrihistoriske gåturer i Horsensområdet.

Museet oplyser, at mange anvender hjemmesiden til forberedelse og planlægning af besøg på museet. En skriftlig brugerundersøgelse viser, at internettet er en voksende informationskilde for gæsterne.

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at internettet i stigende grad anvendes af museets gæster. I lyset heraf, samt museets ønske om at øge besøgstallet, kan det overvejes at udbygge den digitale formidling af industrihistorien med henblik på i endnu højere grad at vække potentielle gæsters nysgerrighed og interesse for museets emneområde.

Der henvises til særskilt bilag om museet formidling på internettet.

Pr-virksomhed

Museet er i stor udtrækning eksponeret i radio, tv og aviser. Især de lokale og regionale medier giver museet god dækning. Museet har en målsætning om være aktuel med en lokal historie hver 14. dag og en i et regionalt / nationalt medie hver 14. dag.

Kulturarvsstyrelsen anerkender museet gode fremtræden i medierne.

Cafe-virksomhed

Museet driver i åbningstiden Café Gaslight, der serverer små historisk inspirerede retter. Cafeen er beliggende på museumsområdet og danner løbende rum for arrangementer.

Kulturarvsstyrelsen finder, at Café Gaslight fungerer som et godt supplement til et besøg på museet.

Besøgstal

Industrimuseet har dagligt åbent fra kl. 11-16 fra september til juli og fra 10-16 i juli og august.

Gennem de seneste år har museet haft en markant stigning i besøgstallet. I dag besøger knap 40.000 gæster årligt museet.

De besøgendes antal falder i følgende grupperinger:

5.200 betaler fuld pris.

8.200 betaler pensionistpris eller får grupperabat.

4.000 betaler entre med en eller anden form for rabat.

8.000 børn og unge har gratis adgang.

6.500 skoler, daginstitutioner med flere har gratis adgang.

5.000 kommer på museet i forbindelse med udlejning af lokaler m.m.

Museet har de seneste tre år ført statistik over gæsternes geografiske tilhørsforhold. I 2007 er der gennemført en egentlig brugerundersøgelse på baggrund af 2000 besvarelser. Undersøgelsens resultater understøtter museets strategi om at tilbyde gæsterne stor grad af mundtlig formidling fra museets personale og frivillige.

Museets leder oplyser, at museet har en målsætning om at modtage 80.000 besøgende om året.

Museet arbejder på en større repræsentation af de 16-25 årige blandt gæsterne, hvilket især forventes at ske gennem satsning på tilbud til uddannelsesinstitutionerne.

Kulturarvsstyrelsen anerkender museets stigende besøgstal og ser positivt på, at museet gennemfører brugerundersøgelser og opstiller mål for besøgstal. Disse prioriteringer bør indgå i en samlet strategi for museets formidlingsaktiviteter.

Bygninger og udendørsarealer

Museet råder over bygningerne fra byens tidligere gasværk, elektricitetsværk samt seks tilstødende arbejderboliger. Bygningernes vedligeholdelse påhviler museet.

En del af grundarealet på 20.000 kvadratmeter rummer forurening fra gasværksproduktionen.

Forureningen indvirker ikke på museumsdriften, og ansvaret for oprensning påhviler ikke museet.

Efter museets opfattelse er bygningerne og de tilhørende lokaler velfungerende til repræsentativ formidling af ansvarsområdet.

Museet oplyser, at der er behov for forbedrede toiletforhold og bedre tilgængelighed for kørestolsbrugere.

Sikringsforhold

Museet vurderer, at bygningerne udgør en tilstrækkeligt solid ramme om museets samlinger og rummer de nødvendige sikringsforanstaltninger mod brand og tyveri. Museet oplyser, at der er mindre mangler i brandsikringen.

Inventar og materiel

Museet oplyser om behov for et stillads til bygningsvedligehold samt pallereoler til de nye magasiner, men vurderer ellers at være i besiddelse af det fornødne materiel til håndtering af genstandene.

Kulturarvsstyrelsen noterer sig at museets bygninger er velegnede til at formidle ansvarsområdet repræsentativt og i realistisk skala. Bygningernes tidligere anvendelse til produktion bibringer tillige besøget på museet en ekstra historisk dimension.

Styrelsen bemærker, at museet har udfordringer med at skabe bedre tilgængelighed for kørestolsbrugere. Det anbefales at museet laver en plan for optimering af tilgængeligheden. Planen kan indgå i en samlet strategi for museets formidling.

Styrelsen henstiller til, at museet udbedrer de aktuelle mangler vedrørende brandsikring.

Organisation og administration

Industrimuseet er en selvejende institution med en bestyrelse, der er ansvarlig for museets drift. Bestyrelsen deltager blandt andet i udformningen af museets visioner og strategier.

Bestyrelsen består af 7 medlemmer, som er udpeget af: Dansk Industri, Horsens Kommune, Syddansk Universitet, Finansrådets medlemmer, Horsens Erhvervsråd, LO-Horsens.

Den nuværende bestyrelse udgør fra 2007 en ny konstruktion, med national forankring og en repræsentant fra den finansielle sektor.

Museet har et tilknyttet fondsudvalg, som retter henvendelser til virksomheder, organisationer og fonde, der kan have interesse i at støtte museet.

Foreningen Industrimuseets Venner har knap 300 medlemmer, som støtter museet. Foreningen deltager ikke aktivt i museets arbejde.

En række klubber er tilknyttet museets værksteder. Klubberne udgør cirka 200 frivillige, hvoraf en del kommer dagligt på museet.

Ledelse og personale

Museets faste medarbejderstab består af 20 personer, der omfatter en museumsleder, en administrationschef, to inspektører, en værkstedsleder, tre projektledere, en registrator, en socialrådgiver, en cafébestyrer, en cafémedarbejder, en tømrer, en havearbejder, to klædeskabsansatte, to kontomedarbejdere,

en grafiker og en receptionist. Fire rundvisere er desuden ansat 5-8 timer om ugen og en ekstra ansættes i ferierne.

Museet oplyser, at administrationen er sårbar, da regnskabsfunktionen hviler på én person.

Museet har ansat et stort antal personer i aktivering. Efter en aftale med Horsens Kommune skal museet modtage kontanthjælpsmodtagere i aktivering svarende til 25 årsværk, hvilket resulterer i gennemsnitlig 120 personer om året. Museet har i den forbindelse udarbejdet et kombineret uddannelses- og praktikprogram, der skal sikre den enkelte afklaring, uddannelse eller arbejde. Museet modtager 1,4 mio. årligt af kommunen for at udføre dette arbejde.

Museet har desuden gennemsnitlig ansat personer i jobtræning svarende til fem årsværk.

Museet har i forbindelse med kvalitetsvurderingen oplyst, at den økonomiske aftale om aktivering af kontanthjælpsmodtagere, der sikrer fastansatte projektledere, er en forudsætning for museets nuværende åbningstider og daglige drift. Museet har på den ene side gode resultater med medarbejdere i aktivering, men samtidig kan det konstateres, at de aktiverede er i stadig dårligere tilstand, hvilket påfører museets medarbejdere uforholdsmæssigt meget tid med sociale opgaver. Det er museets vurdering, at kommunens udbytte af museet som kulturinstitution ville være større, hvis der udelukkende blev givet tilskud til museumsdrift, frem for at sikre museumsdriften gennem sociale opgaver.

Omkring 200 frivillige arbejder ulønnet i museets værksteder efter egne ønsker.

Kulturarvsstyrelsen anerkender, at museet har indgået aftale med Horsens Kommune om at beskæftige kontanthjælpsmodtagere i aktivering. Styrelsen finder det dog problematisk, hvis aftalen lægger beslag på museets museumsfaglige ressourcer i et omfang, der gør det vanskeligt for museet at løfte sine kerneopgaver.

Økonomi

Frem til den seneste kommunalreform modtog museet tilskud fra Juelsminde Kommune, Egtved Kommune og Vejle Amt. Museets modtager ikke tilskud fra kommunerne Kolding, Vejle, Fredericia og Hedensted, som er en del af museets geografiske ansvarsområde.

Industrimuseets samlede indtægter i 2006 var i alt 7.907.609 kr. fordelt på nedenstående hovedposter:

Tilskud fra kommuner		3.313.259
	Horsens	3.139.311
	Juelsminde/Ny Hedensted	173.948
	Egtved Kommune	-
Tilskud fra (tidligere) Vejle Amt		381.824
Statstilskud		2.441.138
	Ordinært driftstilskud	764.034
	Projekttilskud	560.000
	Særlig sygdomsbetingede stillinger, tilskud	783.501
	Periodisering tilskud	333.603
Ikke-offentlige tilskud		1.221.218
	Entre	505.414
	Andet	44.756

Museet oplyser, at et reduceret amtslig tilskud midt i 1990'erne førte til en omlægning af museets økonomi til en mere kommerciel og projektorienteret økonomi. Dette giver mulighed for flere fastansatte museumsfaglige og administrative medarbejdere.

Museet oplyser, at økonomien er bundet meget hårdt op på de tilskud fra kommunen, som museet modtager til aktivering af kontanthjælpsmodtagere.

Museet oplyser, at der er behov for flere ressourcer, hvis museumsdriften skal udvikles, og museet skal varetage det krævende faglige arbejde med industrisamfundets nyeste tid.

Sammenfatning

Industrimuseet er en selvejende institution og et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens §15, som har til opgave at sikre industrisamfundets kulturarv gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Det er Kulturarvsstyrelsens overordnede vurdering, at Industrimuseet er en dynamisk institution, som er inde i en god udvikling under en engageret ledelse. Det er samtidig styrelsens generelle indtryk, at museet på flere områder kan have udbytte af i højere grad at prioritere en sammenhængende strategiske planlægning. I den forbindelse finder styrelsen det vigtigt, at museets inddragelse af den finansielle sektor i ansvarsområdet medtænkes i den strategiske planlægning, og at arbejdet med den finansielle sektor ligger i forlængelse af og perspektiverer museets øvrige ansvarsområde.

Samarbejder og medlemskaber

Kulturarvsstyrelsen finder det ros værdigt, at museet har indgået en samarbejdsaftale med Syddansk Universitet om etableringen af et forskningscenter, hvilket har styrket museets faglige profil og givet mulighed for at udbygge de internationale samarbejdsrelationer.

Styrelsen noterer sig, at museet på et indledende stadie er begyndt at deltage i internationale sammenhænge og har ønske om at udbygge det internationale engagement. Styrelsen kan tilslutte sig denne prioritering og ser gerne at museumsinspektørernes faglige netværk udbygges.

Styrelsen bemærker, at museet på nationalt plan deltager i en begyndende koordinering af hjemtagelser med Nationalmuseum og Danmarks Tekniske Museum. Styrelsen opfordrer museet til at formalisere denne koordinering ved at indgå skriftlige aftaler med relevante museer.

Samlinger

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museets samling generelt er dækkende for museets ansvarsområde. Styrelsen tilslutter sig museets ønske om at opnå en bedre repræsentation af den nyeste industrihistorie siden 1960'erne. Styrelsen opfordrer museet til at overveje de fremtidige perspektiver for vognsamlingen med henblik på, hvorvidt denne del af samlingen bør udvikles eller afvikles.

Styrelsen stiller sig positiv overfor en udskillelse af genstande fra samlingerne. Styrelsen opfordrer museet til at lægge en plan for at udskille de relevante genstande fra samlingen. Derefter bør museet igangsætte en udskillelsesproces efter styrelsens retningslinier.

Registrering

Kulturarvsstyrelsen bemærker med tilfredshed, at museet afvikler det egenudviklede edb-program til fordel for det fællesmuseale registreringssystem, Regin. Museet anbefales samtidig at foretage en omlægning til den almindeligt brugte sagsregistrering med dertil hørende hovednummersystem.

Styrelsen bemærker, at museet har et registreringsefterslæb svarende til ét årsværk. I lighed med øvrige statslige og statsanerkendte museer vil museet i foråret 2008 blive pålagt at udarbejde en handlingsplan for afhjælpning af registreringsefterslæbet og indberetning til det centrale kulturarvsregister.

Indsamling

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at museet ikke har en nedskrevet indsamlingspolitik, som fastlægger de overordnede prioriteringer, satsningsområder og specifikke emner, som kan repræsenteres bedre i samlingen. Styrelsen konstaterer, at museet på grund af de aktuelle magasinforhold har en praksis med at afstå fra at hjemtage større produktionslinjer og i stedet indgå aftaler med virksomhederne om at lade store genstande være foreløbig opmagasineret i virksomhederne.

Styrelsen pålægger museet at udforme en nedskrevet indsamlingsplan. Styrelsen opfordrer til, at museet i forbindelse med udarbejdelsen af en indsamlingsplan indgår i en dialog med relevante museer, heriblandt Danmarks Tekniske Museum og Arbejdermuseet, angående deres planer for fremtidig indsamling af industrikultur, med henblik på en koordineret, national strategi for indsamlingen.

Behovet for en nedskrevet indsamlingsstrategi aktualiseres yderligere i forbindelse med museets seneste udvidelse af ansvarsområdet til at omfatte den finansielle sektor og oprettelsen af et pengemuseum. Styrelsen finder det vigtigt, at inddragelsen af den finansielle sektor medtænkes i den overordnede strategi og konsekvent ligger i forlængelse af eller perspektiverer museets øvrige ansvarsområde.

Forskning

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at museets forskning er inde i en positiv udvikling, som har resulteret i en øget forskningsindsats og en højnelse af kvaliteten. Styrelsen finder det yderligere positivt, at museet har lagt an til en langsigtet styrkelse af museets forskning med etableringen af samarbejdet med Center for Industri- og Erhvervshistorie. Styrelsen anbefaler, at museet fastholder den positive udvikling.

Museet bør udarbejde en nøjere plan for den fremtidige forskningsindsats end de i arbejdsplanen skitserede områder.

Konservering og bevaring

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at størstedelen af museets magasinforhold er utilfredsstillende og uholdbare for fremtidig bevaring af samlingen. Styrelsen finder det nødvendigt, at der tages initiativer til at skabe acceptable bevaringsforhold, at museet udformer en bevaringsplan og gennemfører flytningen af den magasinerede del af samlingen til fælles magasiner.

Formidling

Kulturarvsstyrelsen anerkender museets aktivitetsniveau og markante brug af frivillige ressourcer, som medvirker til at gøre museet til en dynamisk kulturinstitution.

Museet bør overveje at formulere en udfoldet og fokuseret formidlingsstrategi, der placerer de mange forskellige aktiviteter i en sammenhæng, og som kan ligge til grund for museets løbende prioriteringer.

Kulturarvsstyrelsen bemærker, at relationerne mellem den faste udstilling i museumsgadens butikker og industriens historie ikke er udfoldet i museets formidling. Ligeledes er den eksisterende formidling i Pengemuseet ikke perspektiveret til og forbundet med det øvrige ansvarsområde.

I forbindelse med museets planlagte udvidelse af pengemuseet, anbefaler styrelsen at prioritere formidlingen af den finansielle sektors relation til det øvrige ansvarsområde.

Formidling via undervisning

Kulturarvsstyrelsen noterer sig museets aktivitetsniveau og samarbejdsrelationer på undervisningsområdet. Museet kan generelt overveje at prioritere ressourcerne på et mindre antal projekter med henblik på at fokusere indsatsen.

Formidling på internettet

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at internettet i stigende grad anvendes af museets gæster. I lyset heraf, samt museets ønske om at øge besøgstallet, kan det overvejes at udbygge den digitale formidling af industrihistorien med henblik på i endnu højere grad at vække potentielle gæsters nysgerrighed og interesse for museets emneområde.

Pr-virksomhed

Kulturarvsstyrelsen anerkender museet gode fremtræden i medierne.

Café-virksomhed

Kulturarvsstyrelsen finder, at Café Gaslight fungerer som et godt supplement til et besøg på museet.

Besøgstal

Kulturarvsstyrelsen anerkender museets stigende besøgstal og ser positivt på, at museet gennemfører brugerundersøgelser og opstiller mål for besøgstal. Disse prioriteringer bør indgå i en samlet strategi for museets formidlingsaktiviteter.

Bygninger og sikringsforhold

Kulturarvsstyrelsen noterer sig at museets bygninger er velegnede til at formidle ansvarsområdet repræsentativt og i realistisk skala. Bygningernes tidligere anvendelse til produktion bibringer tillige besøget på museet en ekstra historisk dimension.

Styrelsen bemærker, at museet har udfordringer med at skabe bedre fysisk tilgængelighed for besøgende med nedsat mobilitet. Det anbefales at museet laver en plan for optimering af tilgængeligheden. Planen kan indgå i en samlet strategi for museets formidling.

Personale og økonomi

Kulturarvsstyrelsen anerkender, at museet har indgået aftale med Horsens Kommune om at beskæftige kontanthjælpsmodtagere i aktivering. Styrelsen finder det dog problematisk, hvis aftalen lægger beslag på museets museumsfaglige ressourcer i et omfang, der gør det vanskeligt for museet at løfte sine kerneopgaver.

Kulturarvsstyrelsens notat om museets registreringspraksis

Samlinger

KUAS bemærker med tilfredshed, at museet har besluttet at afvikle et lokalt, egenudviklet edb-program til fordel for det fællesmuseale registreringssystem, Regin. Museet anbefales at benytte overgangen til Regin, til samtidig at lægge om til den almindeligt brugte sagsregistrering med dertil hørende hovednummersystem. Dette gælder dog kun fremtidig accession. Den hidtil registrerede samling bør ikke forsøges omnummereret.

I museets påbegyndte indberetning til Museernes Samlinger, navngiver museet sine ældre sager med et årstal. Museet bør navngive museumssager med lidt mere sigende betegnelser, således at der i stedet for eksempelvis "1976" står "Genstande registeret i 1976", så man umiddelbart kan forstå, hvad sagen handler om.

For at lette søgbarheden af museets samlinger i centralregisteret (Museernes Samlinger) bør museet – gerne i dialog med KUAS – finde brugbare løsninger på det forhold, at museet benytter anden klassifikationsmetode ("Søgaards registrant" kombineret med Statistisk Departements erhvervstælling 1935) end den gængse "Saglig registrant for kulturhistoriske Museer".

Det er rosværdigt, at museet har en detaljeret beskrivelse af sin registreringspraksis i form af fremsendte redegørelse for "Industrimuseets katalogsystem".

De fremsendte eksempler på genstandsregistreringer er ikke ført på dansk museumsverdens gængse genstandsregistreringskort ("blå kort"), men på fortrykte kort tilpasset museets emneområde og særlige klassifikationer. Kortene er systematisk og pænt udfyldt med fyldige oplysninger

I lighed med øvrige statslige og statsanerkendte museer vil museet i foråret 2008 blive pålagt at udarbejde en handlingsplan for afhjælpning af registreringsefterslæb samt tilhørende indberetning til de centrale kulturarvsregistre. Meddelelse herom fremsendes separat.

Arkiver

Med hensyn til arkivalier har museet har en fornuftig arbejdsdeling med Byarkivet og Erhvervsarkivet. Det er korrekt at registrere arkivalier, som ikke umiddelbart kan henvises til arkiver, under museumssager.

Bibliotek

Museet har et ganske fyldigt fagbibliotek registreret i en egenudviklet database. Det anbefales at samarbejdet med Teknisk Bibliotek på Vitus Bering CVU søges genoptaget med henblik på at museets litteratur registreres og tilgængeliggøres i et professionelt bibliotekssystem.

EWA

Kulturarvsstyrelsens notat om museets digitale formidling

www.industrimuseet.dk er sidst besøgt 27. februar 2008

Overordnet design og indhold

Hjemmesiden oplyser grundigt om praktiske forhold for besøgende. Siden beskriver museets faste udstillinger og oplyser om museet som organisation, om forskningssamarbejde, pressemateriale og Café Gaslight.

Hjemmesiden rummer desuden undervisningsmateriale tilrettelagt for skoler og mere bredt orienterede guider til industrihistoriske gåture i Horsensområdet.

Museets samling er ikke selvstændigt præsenteret udover de genstande som fremgår af beskrivelsen af udstillinger. En præsentation af samlingens omfang, variation og historiske periode kunne supplere helhedsindtrykket af museet og samtidig udvide mulighederne for forberedelse og fordybelse før og efter besøg på museet. Fra museets hjemmeside er der et link til "museernes samlinger".

Museet oplyser, at mange besøgende anvender hjemmesiden til forberedelse og planlægning, og en skriftlig brugerundersøgelse viser, at internettet er en voksende informationskilde for gæsterne. På baggrund af denne viden og museets ønske om at øge besøgstallet, kan det overvejes at udbygge den digitale formidling af industrihistorien med henblik på i endnu højere grad at imødekomme potentielle gæsters nygerrighed og vække interesse for museets emneområde.

Brugervenlighed og tilgængelighed

Hjemmesiden er velstruktureret og overskuelig. Der anvendes på hjemmesiden tre forskellige navne til at benævne museet. Det anbefales konsekvent at benytte det samme navn.

Flere steder på siden er der klikbare billeder, som er uforandrede når de åbnes i nyt vindue, hvor man som bruger typisk har forventning om en større udgave af billedet. Dette forekommer uhensigtsmæssigt for brugerne.

Generelle anbefalinger

Det anbefales at konsultere It- og Telestyrelsens "Gode råd om netsteder" (www.netsteder.dk), hvor der er samlet erfaringer om offentlig kommunikation og publicering på nettet. Her finder man også publikationen *Hjemmesiders tilgængelighed. Statens retningslinjer for offentlige hjemmesiders og netsteders tilgængelighed*, som det anbefales at følge.

Det kan også anbefales at teste tilgængeligheden på museets hjemmeside ved at konsultere It- og Telestyrelsens projekt *Bedst på nettet* (www.bedstpaanettet.dk), hvor der under vurderingsgrundlag findes en vejledning til selvtest.

JHLA

Forskningsevaluering af Industrimuseet Horsens fremsendte publikationer for årene 2003-2007

Disponering af evalueringen

Med henblik på evaluering i forbindelse med kvalitetsvurdering af museet har Industrimuseet Horsens fremsendt otte publikationer bestående af fire artikler publiceret i periodica og fire hæfter eller bøger. Alle de fremsendte arbejder er publiceret inden for bedømmelsesperioden og er alle udarbejdet af personale ansat på Industrimuseet Horsens. Den fremsendte rapport Industriminder i Vejle Amt er holdt uden for vurdering og vurderes ikke relevant.

Da stort set alle arbejder ligger inden for museets særlige arbejdsfelt forekommer det ikke nødvendigt yderligere at tematisere det fremsendte materiale, som derfor vurderes enkeltvis og kronologisk nedenfor. Afslutningsvis gives en samlet konklusion for de bedømte publikationer.

Vurdering af de enkelte publikationer

Rasmus Kreth, Horsensvirksomheden Møller & Jochumsen A/S versus Motorfabriken Bukh A/S – et forsøg på at imødegå ufine salgsmetoder i slutningen af 1930'erne, *Erhvervshistorisk Årbog 2003*, s. 169-186.

Artiklen er en illustrativ redegørelse for konkurrence på motormarkedet. Med brug af en sag om ufine salgsmetoder mellem to konkurrerende motorfabrikker gives der et interessant indblik i erhvervslivets bestræbelser på at sikre sig og fastholde markedsandele. Artiklen holder sig helt overvejende til den konkrete sag og kunne med fordel have været lidt mere perspektiverende i forhold til hele spørgsmålet om salgsmetoder i erhvervslivet, der er et ganske underbelyst emne.

Rasmus Kreth, *Ej kun til vand*. Historien bag opførelsen af et vand- og udsigtstårn i Horsens i 1913, *Vejle Amts Årbog 2004*, s. 66-75.

I artiklen redegøres der for etableringen af Horsens første vandværk i 1876, værkets problemer med at imødekomme byens stigende vandforbrug og den i 1913 følgende udvidelse af vandforsyningen i form af opførelsen af et vand- og udsigtstårn. Redegørelsen er nøgtern og beskrivende primært med brug af samtidige arkivalier. I rimeligt omfang sættes den lokale vandforsyningshistorie ind i en national ramme.

Kristoffer Jensen, *Fra mine til formkasse – en 32 m lang kunstnerisk skildring*, Industrimuseet 2005, 24 s. er et lille illustreret hæfte udarbejdet i anledning af, at en frise fra 1909 er blevet restaureret og ophængt i Industrimuseets maskinsal. Ud over en præsentation af frisen og af dennes motiver, giver forfatteren en perspektivering til Landsudstillingen i Århus i 1909. Det analytiske bidrag består i en undersøgelse af motiverne i frisens felter og disses ophav eller baggrund. I lyset af publikationens formål, er der tale om en fin lille introduktion til friserne med perspektivering til industrihistorien. Hæftet er forsynet med noter og litteraturliste.

Rasmus Kreth: *Da Horsens kom på Danmarks kortet, Den Jyske Industri- og Landbrugsudstilling i Horsens 1905*, Industrimuseet, 2005, 121 s.

Bogen, der er på 121 sider, heraf 42 sider med genoptryk af udstillingskataloget, former sig som en præsentation af baggrunden for, forberedelserne, etableringen, betydningen og eftervirkningerne af industriudstillingen i Horsens. Bogen gennemgår en række aspekter af udstillingen: organisationen omkring udstillingen, de forskellige udstillere og deres interesser, de besøgende og de forskellige arrangementer der var koblet op på udstillingen. Indholdet er overvejende beskrivende og holder sig i det store og hele inden for en lokal ramme. Bogen peger i øvrigt på en parallel mellem intentionerne med industriudstillingen i 1905 og Horsens aktuelle bestræbelser på at profilere sig som en kulturborg.

John Juhler Hansen, Cykle- og Ringfabriken Jyden, *Erhvervshistorisk Årbog*, 54, 2005, s. 156-201.

Artiklen er trykt i den anerkendte og typisk forskningsbaserede *Erhvervshistorisk Årbog* og er et studie af en bestemt virksomhed, Jyden og foretageren P. Andersen. Artiklen er et lødigt og kildebaseret arbejde på grundlag af bl.a. det kun delvist bevarede firmaarkiv men også med frugtbar inddragelse af Greens dagbøger. Virksomheden følges detaljeret i en kronologisk redegørelse med perspektivering af udviklingen på virksomhedens område. Forfatteren forholder sig ikke til metodiske eller teoretiske indgange til virksomhedshistorie, og artiklen tager derfor ikke eksplicit egentlige problemstillinger op til behandling, men har det lidt diffuse mål at "tegne et billede" af virksomheden (s. 157) og får en fortællende form, der ikke problematiserer træk af virksomhedens udvikling eller drager mere generelle konklusioner. Artiklen giver dog et godt indblik i den generelle økonomiske udviklings betydning for en lokal virksomhed. Artiklen er udstyret med noter, kildefortegnelse og litteraturliste.

John Juhler Hansen, 100 år med Vejle Amts Årbog, *Vejle Amts Årbog*, Vejle Historiske Samfund, 2005, s. 33-47 er et bidrag til den lokale historiske årbogs jubilæum og redegør i artikelform for årbogens udvikling gennem 100 år. I en kort indledning redegøres for den tidlige lokalhistoriske bevægelse, men artiklen består i øvrigt langt overvejende af nedslag i ældre artikler fra årbogens historie og en kort afslutning om den nyere foreningshistorie. Der er ikke tale om en bredere perspektivering af årbogen.

John Juhler Hansen, *Fra elektrisk lys til lysledere, 100 år med el til Horsens og opland*, Energi Horsens og Danmarks Industrimuseum, Horsens, 2006, 112 s. er udgivet som 100-års jubilæumsskrift for det, der nu hed Energi Horsens i 2006. Der er tale om et bredt, klassisk jubilæumsskrift, der grundigt redegør for såvel bredere træk som de specifikt lokale. Jubilæumsskriftets karakter af fremadskridende, refererende fortælling opdelt i små adskilte afsnit begrænser imidlertid perspektivet, og der er kun sporadiske forsøg på overordnede refleksioner over eller egentlig systematisk analyse af en række centrale forhold knyttet til energiforsyningen over tid, hverken teknologisk, socialt eller politisk. Bogen er forsynet med noteapparat og fortegnelse og kildemateriale og litteratur.

John Juhler Hansen, *Fra Møller & Jochumsen til M&J Industries A/S 1857-2007*, 2007, 240 s.

Jubilæumsbogen former sig som en kronologisk gennemgang af virksomhedens udvikling gennem 150 år. I fire hovedperioder – 1857-97, 1897-1932, 1932-57, 1957-2007 – præsenteres udviklingen med sidekapitler, der fokuserer på især særlige teknologier (dampmaskiner, forbrændingsmotorer, vandhjul/-turbiner). Bogen er i meget eksklusivt udstyr og rigt illustreret med fyldige og relevante illustrationstekster. Indholdsmæssigt er der tale om en meget fyldig og gennemgribende redegørelse for virksomhedens historie. Der er ikke nogen egentlig problemstilling, der styrer fremstillingen, hvorfor detaljerne af og til overtager på bekostning af mere overordnede sammenhænge. Dette kompenseres til en vis grad af korte resumeer, der indleder hvert kapitel og et stikordsregister. Forbeholdene rører imidlertid ikke ved, at der særligt inden for en teknologihistorisk sammenhæng er tale om et overordentlig nyttigt værk.

Konklusion

De fremsendte arbejder repræsenterer en god publiceringsaktivitet inden for museets område. Alle arbejder er udført inden for museets rammer, ofte med eksterne bidragydere og samarbejdspartnere, og af museets egne akademiske medarbejdere. Arbejderne fordeler sig på egne publikationer i bog- og hæfteform og på artikler i regionale og landsdækkende specialtidsskrifter.

Hovedvægten i den forskningsprofil, der tegnes af det vurderede materiale, ligger på det teknologiske og virksomhedshistoriske område. Der er fokuseres således ikke på produktionssiden i bredere forstand (f.eks. konsumvarer), ligesom problemstillinger, der behandler organisationsforhold, virksomhedskultur og lignende ikke systematisk tages op. Det er således kun en mindre del af Industrimuseets samlede

arbejdsområde – af museets selv bredt beskrevet som arbejder-, håndværker- og industrikultur – der genfindes i det fremsendte materiale.

På de behandlede områder synes museet at besidde en solid, forskningsbaseret viden. Arbejderne bærer som helhed præg af anvendt forskning med et formidlingspræg samt af grundige, kildebaserede fremstillinger, men sidstnævnte er i mindre grad udtryk for egentlig grundforskningsprægede projekter med velbeskrevne, styrende problemstillinger.

Konkluderende må Industrimuseet Horsens siges at have en forskningsaktivitet med god frekvens og af god kvalitet, men primært rettet mod det lokale og regionale og uden et egentligt grundforskningspræg.

September 2007

*Niels Jul Nielsen
Københavns Bymuseum*

*Henrik Harnow
Odense Bys Museer*

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525